

ПЕДАГОГІКА І ПСИХОЛОГІЯ РОЗВИТКУ ТВОРЧОЇ ОСОБИСТОСТІ

УДК 81-139,161.2

ФОРМУВАННЯ КОМУНІКАТИВНИХ КОМПЕТЕНТНОСТЕЙ ІЗ ЗАСТОСУВАННЯМ ПЕДАГОГІЧНИХ ТЕХНОЛОГІЙ У ПРОЦЕСІ НАВЧАННЯ ІНОЗЕМНИХ СТУДЕНТІВ

Юлія Авдеєнко

*Харківський національний автомобільно-дорожній університет***Анотація:**

У статті порушено проблему формування комунікативних компетентностей іноземних студентів у процесі вивчення ними української мови як іноземної, яку автор намагається розв'язати в педагогічному та лінгвістичному аспектах. Проаналізовано ключові праці українських дослідників у галузі методики викладання української мови як іноземної. Акцентовано на технологіях навчання, їхньому впливі на сприйняття й розуміння нової інформації, а надалі – на її застосуванні в процесі навчання обраної спеціальності в закладах вищої освіти України. Наведено детальний перелік технологій, що полегшують навчання студентів. Розкрито педагогічну сторону використання технологій навчання, їх вплив на якість засвоєння здобутих знань. Подано перелік педагогічних технологій із поясненнями особливостей їх застосування в контексті використання суміжних гуманітарних наук (соціокультурології, лінгвокультурології, культурознавства, лінгвокультурології тощо). Приділено увагу соціокультурному аспекту вивчення іноземної мови, зокрема його особливостям і цілям, основним компонентам. З'ясовано основні питання лінгвокультурології, на дослідження яких спрямована ця наукова галузь; названо об'єкти її вивчення. Здійснено загальний опис культурології та лінгвокультурології як допоміжних галузей для вивчення української мови як іноземної. Визначено види невербальних засобів спілкування та показано їх вплив на формування комунікативних компетентностей. Окрему увагу приділено погляді й погляду, їх характерним рисам та впливові на формування комунікативних компетентностей. Сформульовано висновок і окреслено можливі шляхи розв'язання порушених у статті проблем з метою розвитку методологічної бази викладання

Аннотация:

Авдеенко Юлия. Формирование коммуникативной компетентности с использованием педагогических технологий при обучении иностранных студентов.

В статье поднята проблема формирования коммуникативных компетенций у иностранных студентов в процессе изучения ими украинского языка как иностранного, которую автор пытается решить в педагогическом и лингвистическом аспектах. Проанализированы ключевые работы украинских исследователей в области методики преподавания украинского языка как иностранного. Сделан акцент на технологиях обучения, их влиянии на восприятие и понимание новой информации, а в дальнейшем – на ее применении в процессе обучения выбранной специальности в высших учебных заведениях Украины. Приведен подробный перечень технологий, облегчающих обучение учеников. Раскрыта педагогическая сторона использования технологий обучения, их влияние на качество усвоения полученных знаний. Приведен перечень педагогических технологий с пояснениями особенностей применения их в контексте использования смежных гуманитарных наук (социокультурологии, лингвокультурологии, культуроведения, лингвокультурологии и др.). Уделено внимание социокультурному аспекту изучения иностранного языка, в частности его особенностям и целям применения, основным компонентам. Раскрыты основные вопросы лингвокультурологии, на изучение которых направлена данная наука, названы объекты ее изучения. Представлено общее описание культурологии и лингвокультурологии как вспомогательных отраслей для изучения украинского языка как иностранного. Определены виды невербальных средств общения и показано их влияние на формирование коммуникативных компетенций. Отдельно прописаны улыбка и взгляд, их характерные черты и влияние на формирование коммуникативных компетенций. Сформулированы выводы и предложены возможные пути решения поднятых в статье проблем с целью развития методологической базы преподавания украинского языка как

Resume:

Avdeenko Yulia. Formation of communicative competences with the application of pedagogical technologies in the education of foreign students.

The article discusses the issue of the formation of communicative competencies in foreign students in the study of Ukrainian as a foreign language. The research is carried out in the pedagogical and linguistic aspects of the formation of communicative competencies in students. The last and key works of Ukrainian researchers in the field of teaching methods of Ukrainian as a foreign language are analyzed. The study focuses on learning technologies, their impact on the perception and understanding of new information, and its further application in the process of education in higher educational institutions of Ukraine and the study of the chosen specialty. The article provides a detailed list of technologies that facilitate student learning. The article describes the pedagogical side of the use of teaching technologies, its influence on the quality of assimilation of the acquired knowledge. A list with explanations of the features of the use of pedagogical technologies in the context of the use of related humanities (sociocultural studies, cultural linguistics, cultural studies, cultural linguistics, etc.) is given. The article analyses the sociocultural aspect of learning a foreign language, describes its features and the purpose of using this aspect, and lists the components of the sociocultural aspect. A description of cultural linguistics is given, two main issues are highlighted, the study of which this science is aimed at, the objects of study are named. The article describes cultural studies and its tasks and influence in the study of the Ukrainian language as a foreign language. The following is a description of cultural linguistics, its interpretation, subject of study and objects of study. The article also names non-verbal means of communication and their influence on the formation of communicative competencies. The types of non-verbal means of communication are listed. A smile and a look, their characteristic features and influence on the formation of communicative competences are written separately. At the end of the article, a conclusion and

української мови як іноземної та покращення якості освіти.

иностранного и улучшения качества образования.

possible solutions to the problems posed in the study are written.

Ключові слова:

комунікативні компетенції; українська мова як іноземна; педагогічні технології.

Ключевые слова:

коммуникативные компетенции; украинский язык как иностранный; педагогические технологии.

Key words:

communicative competencies; foreign language; pedagogical technologies.

Постановка проблеми. Вивчення української мови як іноземної перспективне для розвитку України загалом і для розвитку культурно-міжнаціональних зв'язків, розвитку дипломатичних відносин з країнами, із яких приїжджають на навчання студенти, зокрема. Вивчення української мови як іноземної зазнало багатьох змін за останні десять років. Зміни торкнулися різних сфер мовного навчання, зокрема і його орієнтації на мовний розвиток і формування комунікативної компетенції, що забезпечує можливість здійснювати міжособистісне та міжкультурне спілкування з носіями мови (українцями) в іншому культурному середовищі. Змін зазнали і технології навчання іноземної мови.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Проблему викладання української мови як іноземної порушувало у своїх працях багато науковців. Так, наприклад, Л. Паламар (2008), окреслила першочергові завдання УМІ: 1) ознайомлення іноземних студентів з українською мовою, урахування особливості мови студентів, комунікативний мінімум для різних контингентів, які вивчають мову із застосуванням психологічних і соціолінгвістичних досліджень, лінгвокраїнознавчий і країнознавчий мінімуми, необхідні для спілкування в побутовій і соціокультурній сферах; 2) застосування сучасних методів навчання (інтенсивних, комунікативних, аудіовізуальних тощо). Дослідниця визначила понятійну базу, яка трансформується з розвитком методики викладання УМІ як науки, а також розкрила зміст базових термінів: «методика викладання української мови як іноземної» і «методика викладання української мови як рідної».

Праця А. Бронської «Теоретичні основи базової методичної підготовки викладачів української та російської мов як іноземних» (2002) доповнила методологічну базу для підготовки викладачів української мови як іноземної.

Проблема, які можуть виникати в процесі вивчення української мови як іноземної у студентів, що навчаються на нефілологічних спеціальностях, присвячено дослідження Г. Онкович (1998).

Формулювання цілей статті. Мета статті: здійснити опис особливостей методики навчання іноземних студентів української мови як іноземної з долученням до методики викладання

УМІ споріднених гуманітарних наук; розкрити особливості їх функціонування в лінгвістичній науковій парадигмі та вплив на краще засвоєння мови.

Виклад основного матеріалу дослідження. Методика викладання української мови як іноземної передбачає на кожному занятті виконання чотирьох видів навчальної діяльності: читання, аудіювання, говоріння, письмо. Проте співвідношення зазначених видів роботи на різних заняттях, залежно від теми, мети й комунікативних потреб студентів та інших аспектів, може варіюватися. Дослідниця Н. Баран (2019) звертає увагу на широке розмаїття видів роботи на заняттях, які викладач може використовувати, послуговуючись власними творчими можливостями (с 4).

У процесі вивчення іноземної мови розвиток такої комунікативної компетенції, як говоріння, є надзвичайно важливим для досягнення певного рівня мовної компетенції. Застосування навичок говоріння часто доволі ситуативне, самостійне, адже мовець змушений формулювати власні думки. Говоріння вимагає від мовця активної участі в розмові, саме тому він має навчитися не лише чітко висловлювати свої думки, а й розуміти слова співрозмовника. Формування навичок одного з видів мовленнєвої діяльності тісно пов'язано з розвитком інших видів (Курушина, & Поляков, 2019, с. 31).

Дослідник О. Щукін (2011) зауважує, що термін «технології навчання» виник у середині ХХ століття в США. Саме тоді в педагогіці почали застосовувати на заняттях в освітніх цілях технічні засоби навчання, зокрема навчальні машини. Згодом у тлумаченні терміна було акцентовано на двох аспектах: 1) технології в навчанні (означають застосування в навчальному процесі технічних засобів) і 2) технології навчання (характеризують використовувані на заняттях різні прийоми навчання, що забезпечують досягнення поставленої мети занять).

Серед вчених немає єдиного тлумачення терміна «технологічне навчання», проте початкове розуміння його означало використання в навчальному процесі технічних засобів і технологій навчання як сукупності прийомів роботи викладача для досягнення максимального ефекту. Для наочного розуміння проблеми в таблиці 1 наведено систему педагогічних технологій.

Таблиця 1

Система педагогічних технологій

Технологія в навчанні	Технологія навчання	Засоби технічної підтримки педагогічних технологій
Аудитивні: магнітозапис, радіо- та аудіозапис. Візуальні: натуральні, художньо-образотворчі, графічні. Аудіовізуальні: кіно, телебачення, відео, інтернет-ресурси.	Навчання у співпраці. Комп'ютерні технології. Ігрові технології. Проблеми навчання. Проектна технологія. Програмоване навчання. Дистанційне навчання. Комп'ютерне навчання. Розвивальне навчання. Метод проєктів. Технології особистісно орієнтованого навчання. Авторські педагогічні технології. Діалогові технології навчання мови. Дальтон-технології. Технологія case study. Технологія «Мовний портфель». Інтерактивні технології навчання. Тандем-метод.	Звукотехнічні. Світлотехнічні. Звукоsvітлотехнічні. Комп'ютерні.

Педагогічні технології, як свідчить багаторічний досвід викладання мов, є ефективним засобом підвищення ефективності та якості знань, які досягаються внаслідок:

- інтенсифікації навчального процесу (за допомогою педагогічних технологій розширюється обсяг матеріалу і скорочується час, необхідний для його засвоєння);
- індивідуалізації знань (викладач пропонує студентам програму занять з урахуванням їхніх інтересів та індивідуальних труднощів в оволодінні матеріалом, використовуючи для цього різні типи технологій);
- кращої організації навчального процесу, завдяки чіткому розподілу видів роботи за місцем їх виконання. Особливе місце належить комп'ютерним програмам, які дають змогу розширити можливості самостійного навчання;
- максимального наближення процесу навчання до умов реального спілкування за допомогою аудіовізуальних засобів, які відтворюють мовне середовище;
- акцентування на різних джерелах інформації, що добре впливає на сприйняття й актуалізацію здобутих знань;
- варіювання прийомів навчання, завдяки педагогічним можливостям, які закладені в різних видах педагогічних технологій (Щукин, 2011, с. 355).

Такі педагогічні технології сприятливо впливають на процес навчання і засвоєння здобутих знань.

Винятково великою є також пізнавальна та виховна роль сучасних технологій навчання в процесі ознайомлення з мовою і культурою носіїв мови.

Одним із важливих аспектів вивчення української мови як іноземної є соціокультурний аспект, у межах якого потребують пояснення два терміни: «соціокультурна сфера спілкування» та «соціокультурна діяльність». Ці поняття теоретично осмислюються як двовекторна діяльність (соціум і культура), що передбачає «процес залучення людини до культури та активного її включення в цей процес, який здійснюється суспільством та його соціальними інститутами» (Паламар, 2008, с. 17).

До соціокультурних засобів спілкування належать одиниці мови, за допомогою яких студенти ознайомлюються з країною, культурою, способом життя, менталітетом носіїв мови і набувають знання, мовні навички, уміння, які забезпечують можливість ефективної участі в міжкультурному спілкуванні. Метою навчання та його результатом є формування соціокультурної компетенції у вигляді знання мовних одиниць із національно-культурним компонентом змісту та здібностями користуватися такими одиницями в процесі міжкультурного спілкування. До змісту соціокультурної компетенції входять такі компоненти вивчення мови: лінгвістичний, прагматичний, естетичний, етичний, країнознавчий. Кожен аспект спрямований на розв'язання певних проблем і усунення помилок у мовленні.

Наявність соціокультурних помилок у мовленні, їх кількість і характер багато в чому залежать від рівня соціокультурної компетенції учасників спілкування. Дослідники виділяють рівні соціокультурної компетенції, залежно від глибини проникнення учасників комунікації в іншомовну культуру та здатності користуватися засвоєною інформацією в різних ситуаціях спілкування.

Перший рівень – рівень культурного взаємсприйняття – культурна терпимість до вчинків, думок, ідей, що не збігаються з нашими.

Другий рівень – рівень культурного взаєморозуміння. На цьому рівні досягається взаємна культурна адаптація, за якої співрозмовники, що належать до різних культур, готові прийняти ідеї, образи один одного.

Третій рівень – рівень культурного взаємоеднання. На цьому рівні відбувається взаємокультурне єднання учасників спілкування (Щукин, 2011, с. 124).

На заняттях з практики мови ознайомлення з соціокультурними засобами спілкування і формування соціокультурної компетенції повинні бути спрямовані на ознайомлення учнів з фактами іншомовної культури, усвідомлення їх місця у світовій культурі в зіставленні з фактами рідної культури, долучення таких фактів до системи своїх цінностей, уміння користуватися фактами культури в мовному спілкуванні відповідно до норм мови.

Формування соціокультурної компетенції в сучасній лінгводидактиці відбувається на засадах соціокультурного підходу до навчання. Основу такого підходу становить виділення особливості – кумулятивної (або накопичувальної) функції мови – здатності мови фіксувати й зберігати в мовних одиницях екстралінгвістичну інформацію. Навчання іншомовного спілкування з позиції соціокультурного підходу здійснюється в контексті діалогу культур з урахуванням відмінностей і особливостей сприйняття учнями культури й мови, що вивчаються.

Одним із важливих завдань навчання мови в аспекті соціокультурного підходу є формування стійкої мотивації до вивчення мови та іншомовної культури в діалозі з рідною культурою. За такого підходу акцент робиться на виявленні загальних моральних орієнтирів у житті двох народів і на відмінностях, наявних між ними.

У літературі з лінгводидактики та культурології справедливо зауважується, що вивчення мови в контексті діалогу культур може бути високоякісним, якщо внаслідок порівняння та зіставлення різних культур учні набудуть умінь бачити не тільки відмінності, а й схожості

у досліджуваних культурах; сприймати відмінності як норму існування культур у сучасному полікультурному світі; формувати активну життєву позицію, спрямовану проти культурної нерівності та культурної дискримінації, наявних у сучасному полікультурному світі.

Ще одним важливим аспектом вивчення української мови як іноземної є лінгвокраїнознавство – галузь методики, пов'язана з дослідженням шляхів і способів ознайомлення іноземних учнів з реаліями країни, мова якої вивчається, через посередництво цієї мови. Проблематику лінгвокраїнознавства становлять два основні питання. Перше – лінгвістичне – стосується аналізу одиниць мови для виявлення змісту в них національно-культурного сенсу. Об'єктами вивчення є безеквівалентна лексика, невербальні засоби спілкування, фонові знання, мовна афористика і фразеологія. Усі перераховані лінгвістичні аспекти відображають культуру та національно-психологічні особливості людей. Друге – методичне – стосується прийомів уведення, закріплення й застосування в мові специфічних для носіїв мови одиниць національно-культурного змісту, які вичленовуються з досліджуваних на заняттях текстів.

Наступним допоміжним аспектом вивчення української мови як іноземної є культурознавство. Ця навчальна дисципліна в межах практичного курсу мови ознайомлює учнів із культурою країни, мова якої вивчається, адже мова і культура тісно пов'язані між собою. Мова є зберігачем культури, відображеної в ній у вигляді усних і писемних текстів. У комунікативно-іншомовній концепції освіти Є. Пассова (2006) запропоновано формулу взаємодії мови і культури на мовних заняттях: «культура через мову, мова через культуру». Практика вивчення мови в тісному зв'язку з культурою дає змогу учням ознайомитися з фактами в царині іншомовної культури, набутти вмінь користуватися ними під час спілкування.

Лінгвокультурологія – ще один аспект вивчення української мови як іноземної. Ця дисципліна виникла на стику лінгвістики і культурології, вивчає мову і культуру в їх взаємодії. На відміну від лінгвокраїнознавства, лінгвокультурологія – це наукова дисципліна, що вивчає взаємозв'язок і взаємодію культури і мови в процесі їх функціонування. Предметом цієї дисципліни є матеріальна і духовна культури, відображені в мові, і складники мовної картини світу носія мови. Об'єктами дослідження цієї дисципліни є: мовна поведінка, мовний етикет, текст як одиниця культури, людина як мовна особистість, культура як найвищий рівень

розвитку мови. Будучи синтетичною науковою дисципліною, лінгвокультурологія «досліджує вияви культури народу, відображені й закріплені в мові» й поряд з іншими дисциплінами соціокультурної спрямованості допомагає розширити уявлення учнів про країну і культуру мови, що вивчається, а також оволодіти прийомами подолання труднощів, що виникають у міжкультурному спілкуванні (Щукин, 2011, с. 128).

Формування і розвиток комунікативних компетенцій у іноземних студентів відбувається також за допомогою невербальних засобів спілкування, які охоплюють прийняті в певній мовній культурі дії, вчинки, які передаються в процесі спілкування за допомогою жестів, міміки, погляду, пози, манери триматися. Вони несуть певну смислову та емоційну інформацію в мовному спілкуванні.

До засобів спілкування належать:

- паралінгвістика: темп мовлення, голос, гучність, дикція, тон промови, паузи;
- кінесика: жестикуляція, міміка, пози, рухи рук;
- окулістика: зоровий контакт;
- такесика: дотик (Щукин, 2011, с. 138).

Найбільш значущими для спілкування є кінесичні невербальні засоби – рухи людини, що сприймаються зором (рукостискання, різні жести, пози, вираз обличчя).

У процесі комунікації і встановлення початкового контакту з метою подальшого спілкування важливу роль відіграють погляд і посмішка. Погляд виступає засобом встановлення зорового контакту. Контакт очей означає довіру співрозмовників. Різний характер погляду, частота, тривалість тощо впливають на якість спілкування людей. У процесі спілкування погляд у бік від співрозмовника набуває значення незгоди, сумнівів. Занадто частий погляд у бік під час розмови може свідчити про те, що тема розмови мало цікавить співрозмовника. Для того щоб встановити гарний контакт зі співрозмовником, потрібно щоб ваші погляди під час спілкування якомога частіше перетиналися. Для європейців загалом характерна більш висока частота використання погляду під час спілкування. У процесі ділових переговорів рекомендується спрямовувати погляд на символічний трикутник у районі лоба співрозмовника.

Посмішка в процесі спілкування – це показник доброзичливого ставлення до співрозмовника. Характер посмішки, її щирість та інші чинники теж впливають на встановлення контакту з людиною для спілкування. Посмішка супроводжує слова вітання, з її допомогою демонструється симпатія до партнера, може бути

ослаблено негативне ставлення до нього. Так звана відкрита посмішка, коли оголюються верхні зуби, повніше виражає дружню прихильність, ніж звичайна посмішка, яка може бути офіційною. Але відкрито посміхатися не рекомендується під час першої зустрічі. Така посмішка може призвести до прямо протилежної реакції та спричинити невдоволення надмірно фамільярним ставленням до співрозмовника. У ментальності українців характер посмішки пов'язаний із національними особливостями. Посміхаються найчастіше тільки губами, оголення верхнього ряду зубів вважається надмірною і непривабливою, з погляду естетики, рисою. Істотна відмінність посмішки українців від західних народів полягає у вираженні емоцій. В українців посмішка насамперед демонструє радість, задоволення, гарний настрій, натомість у західних народів – лише ввічливість. Українці рідко посміхаються незнайомим людям, найчастіше посмішка адресується знайомим і близьким. Іноземні студенти часто сприймають відсутність посмішки негативно, як суворість і серйозність людини, що може впливати на виникнення побоювань під час спілкування з місцевими жителями. Усі ці чинники впливають на студента, який вивчає українську мову поза навчальним закладом у повсякденному житті.

Усі зусилля викладача та сумлінність студентів не гарантують цілковитого успіху у вивченні української мови як іноземної. Цьому може перешкоджати мовний бар'єр, який інколи виникає навіть у старанних і сумлінних студентів. Є декілька способів його подолання. По-перше, наявність мовного бар'єра – це брак практики спілкування, тому потрібно збільшити кількість аудиторної роботи без залучення сторонньої уваги до мовця. По-друге, необхідно впевнитися, що студент спроможний використовувати здобуті знання на практиці, зокрема під час спілкування з носіями мови в реальному житті. Тож подолання мовного бар'єра сприяє набуттю та покращенню мовленнєвих навичок і комунікативних компетенцій іноземних студентів.

Висновки. Отже, на формування комунікативних компетенцій впливає багато факторів методики викладання української мови як іноземної та методів навчання студентів до яких запобігає викладач на мовних заняттях та поза ними. Формування й удосконалення навичок говоріння українською мовою вимагає постійної та різноаспектної роботи насамперед від студентів-іноземців, а також від викладачів. Доцільним є поєднання різних типів завдань, застосування результатів наукових досліджень української та інших мов, робіт із міжкультурної комунікації під час підготовки навчальних

матеріалів, долучення спільних із лінгвістикою матеріалів гуманітарних наук (соціокультурології, лінгвокраїнознавства, лінгвокультурології, культурознавства та ін.), які покращують засвоєння та вивчення української мови. Також велике значення має творчий підхід до організації занять, який забезпечить розвиток

не лише умінь і навичок говоріння, а й інших видів мовленнєвої діяльності студентів. Можна твердити, що сучасні педагогічні технології у вигляді системи засобів навчання (технології в навчанні) і прийоми роботи з ними (технології навчання) є надійним джерелом підвищення якості занять з мови.

Список використаних джерел

- Баран, Н. А. (2019). Окремі аспекти викладання української мови як іноземної. *Актуальні проблеми викладання української мови як іноземної: тези доп. Міжнар. конф. (19 квітня 2019 р.)*. Біла Церква. С. 3–6.
- Бронська, А. А. (2002). *Теоретичні основи базової методичної підготовки викладачів української та російської мов як іноземних: монографія*. Київ: Толока. 208 с.
- Кочубей, Н. В. *Соціокультурна діяльність: навчальний посібник*. Суми: Університетська книга. 122 с.
- Курушина, М. А., & Поляков, Д. А. (2019). Комплексний підхід до навчання говоріння у викладанні української мови як іноземної. *Актуальні проблеми викладання української мови як іноземної: тези доп. Міжнар. конф. (19 квітня 2019 р.)*. Біла Церква. С. 30–33.
- Онкович, Г. (1995). *Теоретичні основи використання засобів масової інформації у навчанні української мови студентів-нефілологів*. (Автореф. дис. д-ра пед. наук). Укр. держ. пед. ун-т ім. М. П. Драгоманова, Київ. 45 с.
- Паламар, Л. (2008). Принцип активної комунікації у процесі навчання української мови у ВНЗ. *Нова педагогічна думка*, 2, 71–73.
- Пассов, Е. И. (2006). *Сорок лет спустя, или Сто и одна методическая идея*. Москва: Глосса-Пресс. 240 с.
- Щукин, А. Н. (2011). *Методика обучения речевому общению на иностранном языке: учебное пособие для преподавателей и студентов языковых вузов*. Москва: Икар. 454 с.

Відомості про автора:

Авдєєнко Юлія Ігорівна
avsha07@gmail.com
Харківський національний
автомобільно-дорожній університет
вул. Ярослава Мудрого, 25
м. Харків, Харківська обл., 61002, Україна

doi: 10.33842/22195203/2021/26/65/70

Матеріал надійшов до редакції 05.05. 2021 р.
Прийнято до друку 03. 06. 2021 р.

References

- Baran N. A. (2019). Some aspects of teaching Ukrainian as a foreign language. Actual problems of teaching Ukrainian as a foreign language: thesis of International. conf. (April 19, 2019). Bila Tserkva, Pp. 3–6. [in Ukrainian]
- Bronskaya A.A. (2002). Theoretical bases of basic methodical preparation of teachers of Ukrainian and Russian languages as foreign: monograph. Kyiv: Toloka, 208 p. [in Ukrainian]
- Kochubey N.V. Sociocultural activity: textbook. Sumy: University book, 122 p. [in Ukrainian]
- Kurushina M.A., Polyakov D.A. (2019). A comprehensive approach to teaching speaking in the teaching of Ukrainian as a foreign language. Actual problems of teaching Ukrainian as a foreign language: thesis of International. conf. (April 19, 2019). Bila Tserkva, Pp. 30–33. [in Ukrainian]
- Onkovic G. (1995). Theoretical bases of using mass media in teaching Ukrainian to non-philological students. (Author's dissertation of Doctor of Pedagogical Sciences). M.P. Dragomanov Nat.State Ped. Univ., Kyiv, 45 p. [in Ukrainian]
- Palamar L. (2008). The principle of active communication in the process of learning the Ukrainian language in higher education. *New Pedagogical Thought*, 2, P. 71–73. [in Ukrainian]
- Passov E.I. (2006). Forty years later, or One Hundred and One Methodological Idea. Moscow: Glossa-Press. 240 p. [in Russian]
- Schukin A. N. (2011). Methods of teaching speech communication in a foreign language: a textbook for teachers and students of language universities. Moscow: Icarus, 454 p. [in Ukrainian]

Information about the author:

Avdeenko Yulia Ihorivna
avsha07@gmail.com
Kharkiv National Automobile
and Highway University
Yaroslava Mudrogo St, 25, Kharkov
Kharkov region, 61002, Ukraine

doi: 10.33842/22195203/2021/26/65/70

Received at the editorial office 05.05. 2021..
Accepted for publishing 03. 06. 2021.